

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ضوابط استفاده از بخش خصوصی در عملیات گندздایی

معاونت بهداشت

نسخه دوم - فروردین ۱۳۹۹

کد ۳۰۶/۱۷۵

فهرست

۲ مقدمه
۲ شرکت های خصوصی مجاز ارایه دهنده خدمات گندздایی اماکن و مراکز
۲ حداقل ضوابط اولیه شرکت یا دفاتر جهت ارایه خدمت گندздایی به مراکز و اماکن
۲ مراحل اخذ مجوز فعالیت شرکت یا دفتر جهت ارایه خدمت گندздایی به مراکز و اماکن
۳ ضوابط تخصصی ارایه خدمات گندздایی به مراکز و اماکن
۴ پیوست ۱: روش درست شستشوی دستها
۶ پیوست ۲: پوشیدن و درآوردن تجهیزات حفاظت فردی
۶ مراحل پوشیدن وسایل حفاظت فردی (PPE) توصیه شده
۸ مراحل درآوردن وسایل حفاظت فردی (PPE) توصیه شده
۱۱ پیوست ۳: گندздاهای سطوح
۱۴ جدول ۱- راهنمای غلظت و مصرف هیپوکلریت سدیم
۱۴ جدول ۲- راهنمای تهییه مواد گندزا
۱۵ پیوست ۴: نکات مهم در پیشگیری از کرونا ویروس

مقدمه

با توجه به شیوع کرونا لازم و ضروریست از کلیه ظرفیت‌ها و امکانات در بخش خصوصی و دولتی جهت کنترل این بیماری در سطح کشور استفاده گردد. بدین جهت در نظر است از ظرفیت شرکت‌ها و دفاتر خصوصی دارای صلاحیت جهت گندزدایی و ارایه خدمات مشاوره در این زمینه برای اماکن و مراکز متلاطف استفاده گردد.

دامنه فعالیت:

ارائه خدمات به متلاطف‌یان از جمله مراکز و اماکن عمومی، مجتمع‌های مسکونی و واحدهای مختلف که درخواست خدمات گندزدایی را به صورت خصوصی دارند.

شرکت‌های خصوصی مجاز ارایه دهنده خدمات گندزدایی مراکز و اماکن عمومی

دفاتر خدمات سلامت، آموزشگاه‌های اصناف، شرکت‌های مدیریت پسماند، شرکت‌های مبارزه با جوندگان و ناقلین

تبصره: ارایه خدمات گندزدایی توسط شرکت‌ها و دفاتر مذکور فقط محدود به دوره اپیدمی کرونا می‌باشد.

ارائه خدمات

حداکثر ضوابط اولیه شرکت یا دفتر جهت ارایه خدمت گندزدایی مراکز و اماکن عمومی

- ۱- شرکت دارای پروانه بهداشتی معتبر جهت ارایه یکی از خدمات مرتبط با بهداشت محیط باشد.
- ۲- شرکت مذکور دارای مسئول فنی بهداشت محیط باشد.

مراحل اخذ مجوز فعالیت شرکت یا دفتر جهت ارایه خدمت گندزدایی به مراکز و اماکن عمومی

- ارایه درخواست به دانشگاه مربوطه (دانشگاه اخذ پروانه دفتر یا شرکت به جزء در استان تهران که عملکرد شرکت در محدوده ۳ دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران و شهرید بهشتی خواهد بود).
- ارایه مدارک شناسایی و پروانه فعالیت به دانشگاه مربوطه
- ارایه تعهد محضری حسن انجام کار
- بررسی مدارک و صدور مجوز فعالیت تو سط دادشگاه مربوطه (پا سخ معاونت بهداشت دادشگاه حداقل در مدت ۴۸ ساعت صادر گردد).
- تبصره: اعتبار مجوز مذکور سه ماهه می‌باشد و با توجه شرایط اپیدمی کرونا قابل تمدید می‌باشد

ضوابط تخصصی ارایه خدمات گندزدایی به مراکز و اماکن عمومی

- کلیه پرسنل و کارکنانی که خدمات گندزدایی را ارایه می دهند باید دارای کارت شناسایی معتبر باشند.
- کارت شناسایی باید دارای عکس، مشخصات فردی، شماره پروانه فعالیت شرکت یا دفتر باشد.
- کلیه کارکنانی که خدمات گندزدایی را ارایه می دهند باید توسط مسئول فنی شرکت یا دفتر آموزش لازم را ببینند.

تبصره : آموزش ها بر اساس دستورالعمل های مرکز سلامت محیط و کار مندرج در سایت باشد. <http://markazsalamat.behdasht.gov.ir>

- مسئولیت فنی نظارت بر فعالیت کارکنان ارایه دهنده خدمات بر عهده مسئول فنی می باشد.(در خصوص آموزشگاه های اصناف برعهده مدیر آموزشگاه می باشد.)
- کارکنان موظفند از مواد گندزدایی مورد تائید وزارت بهداشت استفاده نمایند.
- شیوه رقیق سازی و نحوه استفاده از مواد گندزدا بر اساس دستورالعمل های وزارت بهداشت باشد.
- کارکنان موظفند هنگام ارایه خدمات از تجهیزات حفاظت فردی استفاده نمایند.
- کارکنان موظفند از تجهیزات مورد تائید جهت گندزدایی استفاده نمایند.
- هنگام ارایه خدمات اقدامات ایمنی لازم زیر نظر مسؤول فنی لحاظ گردد.
- گزارش خدمت به صورت مجزا توسط کارشناس مربوطه تنظیم گردد و پس از اخذ امضای متصدی و مسئول فنی نگهداری شده و در صورت نیاز به معاونت بهداشت دانشگاه مربوطه در هنگام نظارت ارائه گردد.

پیوست ۱: روش درست شستشوی دست‌ها

دست‌ها باید با آب گرم و صابون به مدت ۲۰ ثانیه به روش زیر شسته شوند:

- ۱- دست‌ها را مرطوب کنید.
- ۲- از صابون مایع استفاده کنید.
- ۳- کف دست‌ها را خوب به هم بمالید.
- ۴- انگشتان را بشوئید.
- ۵- مج‌ها را بشوئید.
- ۶- بین انگشتان را بشوئید.
- ۷- آبکشی کنید.
- ۸- با دستمال کاغذی خشک کنید (استفاده از حوله یکبار مصرف نیز مورد تایید است)
- ۹- شیر آب را با همان دستمال بیندید.
- ۱۰- دستمال را در سطل زباله دردار بیندازید.

دست ها را خیس کرده و بعد
آن ها را صابونی کنید.

III
 وزارت بهداشت، دانش و آموزش پرورشی
 معاشرت معاشر
 مرکز میراث پارسی و ایرانی ملامت

II
 وزارت بهداشت، دانش و آموزش پرورشی
 معاشرت معاشر
 مرکز موزه و ارثهای ملامت

روش درست شستن دست ها

در ۱۰ مرحله

کف دست ها را با هم بشویید.

بین انگشتان را در قسمت
پشت بشویید.

بین انگشتان را زوپرتو
 بشویید.

نون انگشتان را در هم گره
کرده و به خوبی بشویید.

شست ها را جداگانه و دقیق
 بشویید.

خطوط کف دست را با نون
انگشتان بشویید.

دور مج هر دو دست را بشویید.

دست ها را با دستمال
خشک کنید.

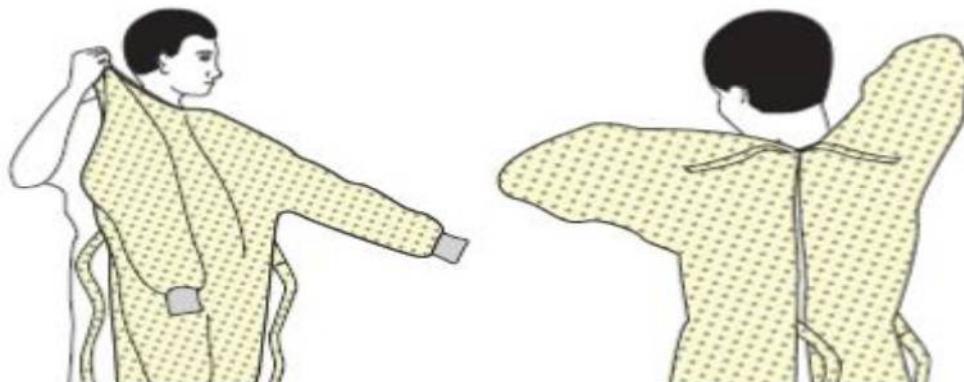
با همان دستمال شیراب را بینندید و
دستمال را در سطل زباله بیاندازید.

پیوست ۲: پوشیدن و درآوردن تجهیزات حفاظت فردی

مراحل پوشیدن وسایل حفاظت فردی (PPE) توصیه شده

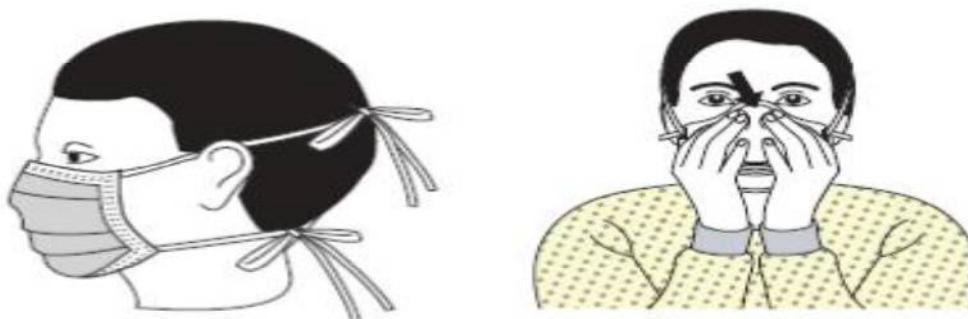
نوع PPE استفاده شده بسته به سطح پیشگیری در عفونتهای استاندارد، تماسی، قطره‌ای و هوابرد بسیار متنوع است. روش صحیح پوشیدن و درآوردن هر نوع از این وسایل باید به افراد آموزش داده شود.

۱ روپوش

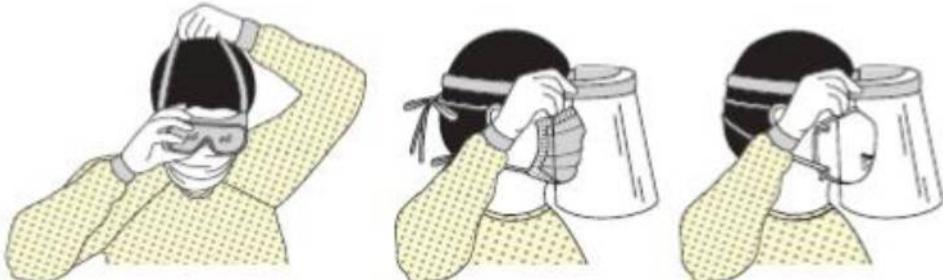
- تنہ را از گردن تا زانوها، بازوها را تا انتهای مج دستان بپوشاند و دور کمر پیچانده شود.
- در پشت گردن و کمر گره میخورد.

۲ ماسک یا رسپیراتور

- اتصالات ایمنی یا نوارهای الاستیک در وسط سر و گردن قرار دهید.
- باند انعطاف پذیر را روی استخوان بینی وصل کنید.
- صورت و زیر چانه را به طور مناسب پوشش دهید.

۳ عینک یا شیلد صورت

- روی صورت و چشم‌ها و متناسب با آنها قرار بگیرد.

۴ دستکش‌ها

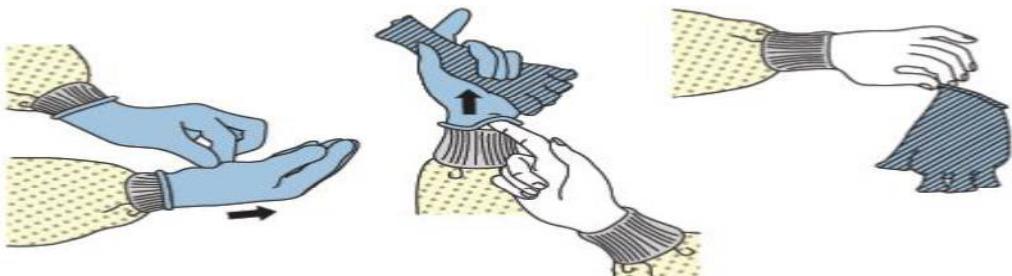

- تا روی مج را کامل بپوشاند که تا روی مج بند روپوش هم ادامه داشته
- ❖ استفاده از روش‌های کار ایمن برای محافظت از خود و محدود کردن انتشار آلودگی:
- دست‌ها را از چهره خود دور نگه‌دارید
 - با سطوح لمس شده کمی در تماس باشید
 - دستکش‌ها را به هنگام پاره شدن یا آلودگی شدید عوض کنید
 - بهداشت دست را رعایت کنید

مراحل درآوردن وسایل حفاظت فردی (PPE) توصیه شده

روش های مختلفی برای درآوردن ایمن وسایل حفاظت فردی بدون آلوده کردن لباس، پوست یا غشاهای مخاطی با مواد عفونی بالقوه وجود دارد. قبل از خارج شدن از محل کار/پایان شیفت کاری، تمام وسایل حفاظت فردی در آورده و در سطل در دور انداخته شود. در صورت نیاز، از ماسک و دستکش جدید بعد از ترک محل کار استفاده شود. PPE را به ترتیب مراحل زیر درآورید:

۱ دستکش

- اگر دستان شما هنگام درآوردن دستکش آلوده شده‌اند، بلافارسله دستان خود را بشویید یا از یک ضد عفونی کننده دست استفاده کنید.
- با استفاده از یک دست دستکش دار، قسمت کف دست دیگر را بگیرید و دستکش اول را از دست خارج کنید.
- دستکش درآورده شده را با دستکش نگه دارید. (شکل اول از سمت چپ)
- انگشتان دست بدون دستکش را زیر دستکش دست دوم در مچ دست ببرید و دستکش دوم را نیز خارج کنید. (شکل وسط)
- دستکش را درون ظرف زباله قرار دهید.
- عینک یا شیلد صورت

- سطح خارجی عینک یا سپر صورت آلوده است.
- اگر دست شما در حین درآوردن عینک یا سپر صورت آلوده شد، دست های خود را بلافارسله بشویید و از یک ضد عفونی کننده دست استفاده کنید.

- با بلند کردن نوار پشت سر یا گوش، عینک یا سپر صورت را از پشت درآوردید.
- اگر وسیله قابل استفاده مجدد است، در مخزن مشخص شده برای بازیافت مجدد قرار دهید. در غیر این صورت، در یک ظرف زباله رها کنید.

۳ روپوش

- اگر دستهایتان هنگام درآوردن روپوش آلوده شده است، فوراً دستان خود را بشویید و از ضد عفونی کننده دست استفاده کنید.

- بندهای روپوش را باز کنید و مراقب باشید که آستین‌ها هنگام رسیدن به بندها با بدنهای شما تماس نداشته باشد.

- روپوش را از گردن و شانه‌ها جدا کنید و فقط داخل روپوش را لمس کنید.
- روپوش را وارونه به طوری که داخل آن رو به بیرون باشد جمع کنید.
- به صورت فشرده شده و تاشده داخل ظرف زباله قرار دهید.

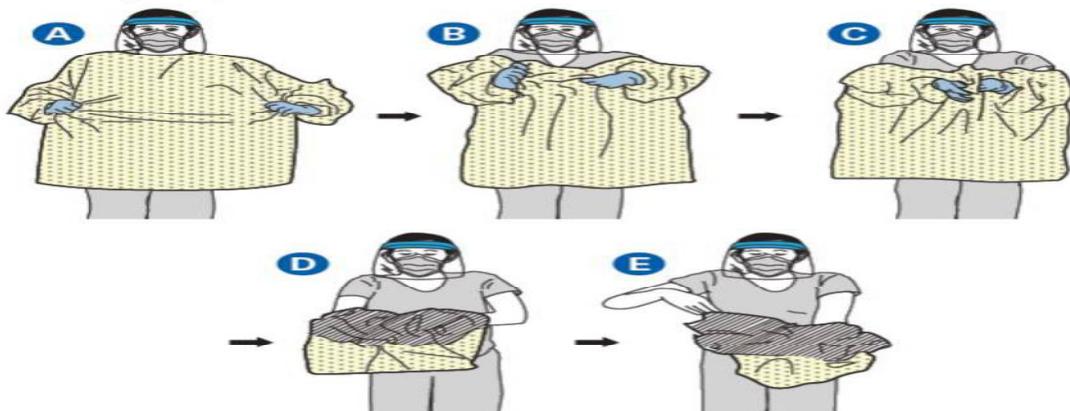
۴ ماسک

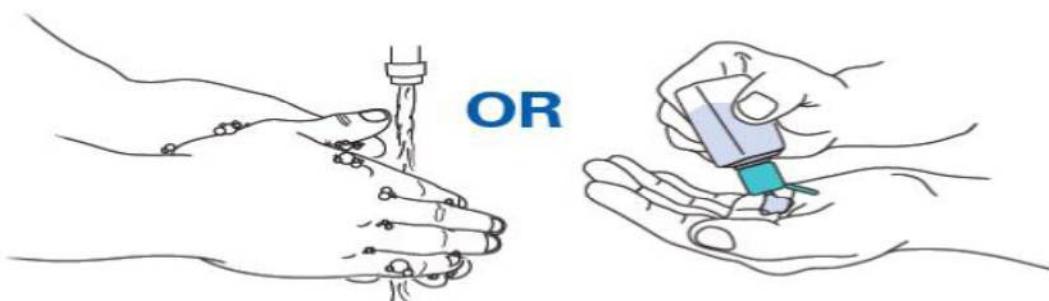
- قسمت جلوی ماسک آلوده است – دست نزنید.
- اگر در حین برداشتن ماسک، دستان شما آلوده شد، دستهای خود را بلافاصله بشویید و از یک ضد عفونی کننده دست استفاده کنید.
- ابتدا بندهای پایین ماسک را باز کنید و سپس بندهای بالایی و بدون لمس کردن جلوی ماسک، آن را از صورت جدا کنید.

- ماسک را در یک ظرف زباله دردار قرار دهید.

۵ روپوش و دستکش

- اگر دستان شما هنگام درآوردن روپوش یا دستکش آلوده شد، بلافارسله دستان خود را با ضدغونی کننده دست حاوی الکل بشویید.
- جلوی روپوش را بگیرید و از بدن خود دور کنید تا بندها جدا شوند و فقط با دستان دستکش دار خارج روپوش را لمس کنید.
- هنگام درآوردن روپوش، آن را تا کنید و به صورت یک بسته فشرده کنید.
- همانطور که لباس را درمی‌آورید، به طور همزمان دستکش را نیز درآورید. فقط قسمت داخلی دستکش و روپوش را با دست بدون حفاظت لمس کنید. لباس و دستکش را درون یک ظرف زباله قرار دهید.
- **۶** بلافارسله بعد از درآوردن همه وسایل حفاظت فردی، دست‌ها را بشویید یا از یک ضدغونی کننده الكلی ۷۰ درصد استفاده کنید.

پیوست ۳: گندزداهای سطوح

نکات عمومی	
از یک ماده گندزدایی مناسب با پایه کلر یا بر پایه الکل استفاده کنید. از تماس کافی سطوح با ماده گندزدایی کننده مطمئن شوید. زمان مورد نیاز برای اثرگذاری گندزداهای ۱۰ تا ۶۰ دقیقه رعایت گردد.	
مواد گندزدا ۱. مواد گندزدا و ضدغوفونی بر پایه الکل دارای مجوز ۲. مواد گندزدا و ضدغوفونی بر پایه الکل دارای مواد کواترنر آمونیوم ۳. مواد گندزدای اکسیدان نظیر پراکسید هیدروژن ۴. سفیدکننده	
۱. الکل برای از بین بردن ویروس‌ها موثر است. اتیل الکل ۷۰ درصد یک میکروب‌کش با طیف گسترده است و به طور کلی از الکل ایزوپروپیل بهتر است. الکل اغلب برای گندزدایی سطوح کوچک (به عنوان مثال درپوش لاستیکی و یال‌های دارویی مولتیپل دوز، ترمومترها) و گاهی سطوح خارجی تجهیزات (مثل استتوسکوپ و ونتیلاتورها) استفاده می‌شود. ۲. به دلیل قابلیت اشتعال الکل استفاده از آن برای گندزدایی سطوح کوچک محدود و در فضاهایی با تهویه مطلوب استفاده می‌گردد. ۳. استفاده مکرر و طولانی از الکل به عنوان گندزدا می‌تواند باعث تغییر رنگ، تورم، سختشدن و ترکخوردگی لاستیک و پلاستیک‌های خاص شود. ۴. هنگام گندزدایی و نظافت، سالن‌ها باید خالی از افراد بوده و درها و پنجره‌ها باز گذاشته شوند و جهت تهویه بهتر است هوکش نیز روشن باشد. ۵. در هنگام گندزدایی ملاحظات لازم به منظور جلوگیری از خطر برق‌گرفتگی درنظر گرفته شود. ۶. گندزداهای باید با آب سرد یا معمولی تهیه گردد. ۷. محلول‌های گندزدا باید روزانه تهیه و استفاده شود (کارایی محلول پس از گذشت ۲۴ ساعت کاهش می‌یابد). ۸. امکانات لازم برای شستشوی مرتب دست‌ها و استفاده از ماسک یکباره مصرف در طول شیفت (به ازاء هر شیفت حداقل ۲ ماسک) و	نکات مهم در خصوص مواد گندزدا و ضدغوفونی بر پایه الکل دارای مجوز

<p>شستشو و گندزدایی روزانه لباس کار برای نیروهای خدماتی باید فراهم شود.</p> <p>۱. گندزدایی قوی و موثر که ماده فعال آن هیپوکلریت سدیم در از بین بردن باکتری، قارچ و ویروس از جمله ویروس آنفولانزا موثر است اما به راحتی توسط مواد آلی، غیر فعال می‌شود.</p> <p>۲. گندزداهای سفیدکننده‌های خانگی (با ۱۰ تا ۶۰ دقیقه زمان تماس)، با هزینه کم و به طور گسترده در دسترس است و برای گندزدایی سطوح در مراکز درمانی توصیه می‌شود.</p> <p>۳. با این حال سفیدکننده‌ها غشاها مخاطی، پوست و مجاري تنفسی را تحریک می‌کند و تحت تاثیر گرما و نور تجزیه می‌شوند و به راحتی با سایر مواد شیمیایی واکنش نشان می‌دهند. بنابر این سفیدکننده‌ها باید با احتیاط مصرف گردد.</p> <p>۴. استفاده نادرست از سفیدکننده از جمله عدم رعایت میزان رقیق‌سازی توصیه شده (قوی‌تر و ضعیفتر) می‌تواند اثرات آن را برای گندزدا کاهش دهد و باعث آسیب‌دیدگی کارکنان مراقب بهداشتی گردد.</p> <p>۵. برای تهیه و استفاده از سفیدکننده رقیق شده رعایت موارد زیر ضروری است:</p> <ul style="list-style-type: none"> - استفاده از ماسک، پیش‌بند ضد آب و دستکش و عینک برای محافظت از چشم در برابر پاشیدن توصیه می‌شود. - محلول‌های سفیدکننده در محل‌های با تهويه مناسب مخلوط نموده و استفاده گردد. - سفیدکننده با آب سرد مخلوط گردد (آب گرم باعث تجزیه هیپوکلریت سدیم می‌گردد و آن را ناکارآمد می‌نماید) - از به کار بردن سفیدکننده‌ها به همراه سایر مواد شوینده خانگی اجتناب گردد زیرا کارایی آن را کاهش داده و می‌تواند باعث واکنش‌های شیمیایی خطناک شود. به عنوان مثال گازهای سمی در هنگام مخلوط کردن سفیدکننده با مواد شوینده اسیدی مانند موادی که برای تمیز کردن توالت استفاده می‌شود، تولید می‌گردد و این گاز می‌تواند باعث مرگ یا جراحت گردد. در صورت لزوم ابتدا از مواد شوینده استفاده نمایید و قبل از استفاده از سفیدکننده برای گندزدایی، کاملاً با آب بشویید. 	<p>نکات مهم در خصوص سفیدکننده</p>
--	-----------------------------------

سفیدکننده‌ها موجب خوردگی در فلزات می‌گردند و به سطوح رنگشده صدمه می‌زنند.

- از تماس با چشم باید خودداری گردد. اگر سفیدکننده به چشم وارد گردد بلا فاصله باید به مدت ۱۵ دقیقه با آب شسته و با یک پزشک مشورت گردد.
 - سفیدکننده رقیق نشده وقتی در معرض نور خور شید قرار می‌گیرد گاز سمی آزاد می‌نماید؛ بنابراین سفیدکننده‌ها باید در مکان خنک و دور از نور خورشید و دور از دسترس کودکان قرار داده شوند.
 - هیپوکلریت سدیم با گذشت زمان تجزیه می‌شود برای اطمینان از اثربخشی آن از سفیدکننده‌هایی که اخیراً تولید شده خریداری نموده و از ذخیره بیش از حد خودداری گردد.
 - اگر از سفیدکننده رقیق استفاده کنید محلول رقیق شده را روزانه و تازه تهیه نموده و بر روی آن برچسب تاریخ رقیق‌سازی قید شود و محلول‌های تهیه شده بلا استفاده را بعد از ۲۴ ساعت دور بریزید. مواد آلی موجب غیرفعال شدن سفیدکننده‌ها می‌گردد، بنابراین ابتدا سطوح آغشته به مواد آلی باید تمیز شده و قبل از گندزدایی با ماده سفیدکننده عاری از مواد آلی گردد.
 - سفیدکننده رقیق شده را باید دور از نور خورشید و در صورت امکان در ظروف تیره رنگ و دور از دسترس کودکان نگهداری گردد.

جدول ۱- راهنمای غلظت و مصرف هیپوکلریت سدیم

محلول اولیه: عمدۀ محلول‌های سفیدکننده خانگی حاوی هیپوکلریت سدیم ۵ درصد معادل (PPM) کلر قابل دسترس

محلول تو صیه شده: محلول ۱:۱۰۰ از هیپوکلریت سدیم ۵ درصد تو صیه می‌شود استفاده از ۱ قسمت سفیدکننده به ۹۹ قسمت آب سرد لوله‌کشی (محلول ۱:۱۰۰ برای گندزدایی سطوح) برای دستیابی به غلظت مناسب هیپوکلریت سدیم، نسبت سفیدکننده به آب را تنظیم کنید. به عنوان مثال، برای آماده‌سازی سفیدکننده‌های حاوی ۲/۵ درصد هیپوکلریت سدیم، از دو برابر بیشتر از سفیدکننده استفاده کنید (یعنی ۲ قسمت سفیدکننده به ۹۸ قسمت آب)

کلر قابل دسترس بعد از رقیق‌سازی: برای سفیدکننده حاوی ۵ درصد هیپوکلریت سدیم یک محلول ۱:۱۰۰، کلر قابل دسترس در حدود ۰/۰۵ درصد یا ۵۰۰ پی ام خواهد بود

محلول‌های سفیدکننده شامل غلظت‌های دیگر از هیپوکلریت سدیم با مقادیر متفاوتی تهیه خواهند شد تا رقت موردنظر حاصل گردد

زمان تماس برای کاربردهای متفاوت:

- سطوح غیرمتخلخل: بیشتر یا مساوی ده دقیقه توصیه می‌گردد
- گندزدایی از طریق غوطه‌ورکردن اقلام: زمان تماس ۳۰ دقیقه توصیه می‌شود (برای تی‌ها، دستمال، لباس، دستکش و نظایر آن)

نکته: سطوح باید از مواد آلی تمیز گردد (مانند تمیز کردن مدفوع، استفراغ، ترشحات، خون یا دیگر مایعات بدن قبل از گندزدایی یا غوطه‌وری)

جدول ۲- راهنمای تهیه مواد گندزدا

نسبت گندزدا به آب سرد	گندزدایی در دسترس	غلظت مورد نیاز
۱ واحد گندزدا ۹۹ واحد آب سرد	آب ژاول ۵ درصد (۵۰۰۰۰ پی ام کلر قابل دسترس دارد)	کلر قابل دسترسی ۵۰۰ پی ام یا ۰/۰۵ درصد

پیوست ۴: نکات مهم در پیشگیری از کرونا ویروس

✓ هنگام عطسه و سرفه، دهان و بینی خود را با دستمال کاغذی بپوشانید و دستمال را در سطل زباله بیندازید؛

✓ اگر علائم سرماخوردگی دارید در منزل استراحت کنید؛

✓ ویروس‌ها در هوای سرد و خشک انتقال سریع‌تری دارند و باید هوای محیط مرطوب نگهداشته شود؛

✓ سطوحی که در تماس مکرر با آن هستید را گندزدایی نمایید؛

✓ سیستم ایمنی خود را با مصرف میوه و سبزیجات تازه تقویت نمایید؛

✓ به اطرافیان خود آموزش دهید؛

✓ قبل از خوردن و آشامیدن دست‌های خود را تا بالای مچ به مدت حداقل ۲۰ ثانیه با آب و صابون مایع بشویید و در صورت عدم دسترسی به آب سالم از مواد ضد عفونی کننده بر پایه الکل استفاده نمایید؛

✓ از تماس با افرادی که مريض هستند خودداری کنید. از روبوسی و دست‌دادن با افراد دیگر بپرهیزید (فاصله ۱ تا ۲ متر از افراد بیمار حفظ شود)؛

✓ افراد بیمار و مشکوک حتماً از ماسک استفاده نمایند؛

✓ از دست‌زدن به چشم، بینی و دهان خودداری کنید؛

